

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 71/2021-68

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených obchodnou spoločnosťou AKSK, s. r. o., Námestie SNP 15, Banská Bystrica, v menej ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Martin Dolník, pre namietané porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 35 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 31 S 48/2020 z 29. septembra 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky bola 30. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 ústavy a podľa čl. 35 ods. 1 listiny uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 31 S 48/2020 z 29. septembra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Sťažovatelia vlastní chatu v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] v chatovej osade [REDAKOVANÉ], ktorá leží v Národnom parku Malá Fatra. Dňa 16. októbra 2018 požiadal Žilinský samosprávny kraj Okresný úrad Žilina o posúdenie vplyvu cyklotrasy na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „EIA zákon“). Cyklotrasa má viesť aj cez chatovú osadu [REDAKOVANÉ] a má byť postavená aj na pozemkoch susediacich s pozemkom vo vlastníctve sťažovateľov. Dňa 18. decembra 2019 Okresný úrad Žilina vydal podľa § 37 EIA zákona záverečné stanovisko, ktorým súhlasil s realizáciou cyklotrasy. Sťažovatelia neboli účastníkmi tohto konania.

3. Dňa 29. apríla 2020 podali sťažovatelia podľa § 179 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) správnu žalobu opomenutého účastníka správneho konania proti Okresnému úradu Žilina a zároveň podľa § 185 až § 189 SSP navrhli priznať podanej žalobe odkladný účinok. Krajský súd napadnutým uznesením, ktoré bolo advokátovi sťažovateľov doručené 30. septembra 2020, zamietol návrh sťažovateľov na priznanie

odkladného účinku ich správnej žaloby. Proti tomuto rozhodnutiu kasačná sťažnosť nie je prípustná. Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že (i) je vylúčené rozhodovanie o návrhu na priznanie odkladného účinku v konaní o žalobe opomenutého účastníka správneho konania a (ii) záverečné stanovisko podľa EIA zákona nespĺňa podmienky pre priznanie odkladného účinku podľa § 185 písm. a) SSP.

4. Krajský súd svoj prvý záver odôvodnil tak, že § 179 SSP predstavuje komplexnú úpravu inštitútu žaloby opomenutého účastníka, pričom samotné vyhovie takejto žalobe má podľa § 179 ods. 3 SSP za následok odklad účinkov napadnutého rozhodnutia. Vzhľadom na pomer špeciality úpravy inštitútu žaloby opomenutého účastníka k úprave všeobecnej správnej žaloby je vylúčené rozhodovanie správneho súdu o návrhu na odkladný účinok v konaní o žalobe opomenutého účastníka.

5. Krajský súd svoj druhý záver odôvodnil poukazom na § 185 písm. a) SSP, podľa ktorého je priznanie odkladného účinku viazané na splnenie kumulatívne usporiadaných podmienok. Vo vzťahu k záverečnému stanovisku podľa § 37 EIA zákona uviedol, že vzhľadom na § 37 ods. 1 druhú vetu, § 38 ods. 3 a § 39 EIA zákona nie je možné skonštatovať splnenie podmienky vyplývajúcej z úpravy § 185 písm. a) SSP spočívajúcej v tom, že by okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia hrozila závažná ujma, značná hospodárska škoda či finančná škoda, či závažná ujma na životnom prostredí, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok. Okamžitý výkon, ako i akékoľvek iné právne dôsledky právoplatného záverečného stanoviska sú v širšom zmysle predstavované vznikom odborného podkladu pre vydanie rozhodnutia o povolení činnosti [§ 2 písm. e) EIA zákona], a teda ide o naplnenie účelu EIA zákona. V užšom zmysle predstavuje záväzné stanovisko predpoklad pre podanie návrhu na začatie povoľovacieho konania k navrhovanej činnosti. Okamžitý výkon, ako aj akékoľvek iné právne dôsledky záverečného stanoviska preto nepredstavujú skutočnosť, ktorá by zakladala záver o existencii hrozby ujmy podľa § 185 písm. a) SSP.

II.

6. Sťažovatelia oba argumenty krajského súdu považujú za nesprávne a ústavne nekonformné. V prípade prvého argumentu dospeli k záveru, že aj v prípade správnej žaloby opomenutého účastníka je jediným ústavne konformným výkladom taký záver, ktorý nevylučuje to, že aj v prípade správnej žaloby opomenutého účastníka možno žalobe priznať odkladný účinok. Rovnako za rozporný považujú názor krajského súdu o tom, že možnosť priznania odkladného účinku správnej žaloby je vylúčená tým, že ide o žalobu, ktorá sa týka konania, v ktorom bolo vydané záverečné stanovisko podľa EIA zákona.

7. Sťažovatelia osobitne poukazujú na to, že záverečné stanovisko je záväzné pre ďalšie povoloňacie konania, ktoré sa týkajú či už výrubu drevín, umiestnenia stavby, využitia územia alebo stavebného povolenia. Sťažovatelia uznávajú, že samotné záverečné stanovisko skutočne navrhovateľa ešte neoprávňuje navrhovanú činnosť aj realizovať, no bez záverečného stanoviska nie je prípustné navrhovanú činnosť povoliť. Pritom sťažovatelia upozorňujú na to, že v ďalších konaniach, ktoré nadväzujú na záverečné stanovisko podľa EIA zákona, môže dôjsť k tomu, že vydané rozhodnutia budú vychádzať zo záverečného stanoviska napriek tomu, že v konaní o vydanie záverečného stanoviska boli opomenutými účastníkmi.

III.

8. Ústavný súd sa otázkou odkladného účinku správnej žaloby zaoberal už v uznesení sp. zn. III. ÚS 707/2016, v ktorom konštatoval, že rozhodnutie správneho súdu o povolení odkladu vykonateľnosti rozhodnutia treba považovať za výnimočné rozhodnutie, ktorá spočíva v tom, že takýmto pôsobením súdnej moci sa paralyzujú účinky právoplatného rozhodnutia správneho orgánu, ktoré sa až do jeho zrušenia v súdnom konaní považuje za zákonné. Aj keď rozhodovanie o odklade vykonateľnosti správneho rozhodnutia súdom možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, predpokladom na záver o jeho porušení musí byť zistenie, že ide o také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né v ďalšom súdnom konaní.

9. Ústavný súd v ďalšom uznesení sp. zn. III. ÚS 364/2017 uviedol, že ústavnou kompetenciou ústavného súdu nemôže byť zmena alebo náprava prípadného, či už namietaného alebo skutočného pochybenia všeobecných súdov v dosiaľ neskončených konaniach, pričom ústavný súd je zásadne povolaný posúdiť, či konanie ako celok a jeho výsledok po právoplatnom skončení veci obstoja z komplexného hľadiska v ústavnoprávnej rovine. Každý iný postup by neprípustne rozširoval kompetencie ústavného súdu a vo svojich dôsledkoch by z neho robil ďalšiu súdnu inštanciu, ktorá by bola mimoriadna okrem iného aj tým, že by mohla zasahovať do dosiaľ prebiehajúcich konaní (IV. ÚS 233/2011).

10. Napadnuté uznesenie, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľov na priznanie odkladného účinku správnej žaloby, je z hľadiska ústavnoprávnej konformity udržateľné a akceptovateľné. Hoci je jeho odôvodnenie stručné, nemožno ho považovať za zjavne neodôvodnené či arbitrárne a ani jeho výklad a argumentácia nevybočujú zo znenia príslušných zákonných ustanovení tým spôsobom, že by popierali ich význam a účel.

11. Krajský súd dospel vo svojej argumentácii k dvom právnym záverom. V prvom dochádza k tomu, že vzhľadom na pomer špeciality úpravy inštitútu žaloby opomenutého účastníka k úprave všeobecnej správnej žaloby je vylúčené rozhodovanie správneho súdu o návrhu na odkladný účinok v konaní o žalobe opomenutého účastníka. K tomu treba uviesť, že argumentácia sťažovateľov v ústavnej sťažnosti vyvoláva dôvodné pochybnosti o správnosti tohto záveru krajského súdu v rovine aplikácie zákonného práva. Z hľadiska ústavnoprávnej konformity je však rozhodujúce to, že krajský súd vo svojom rozhodnutí použil aj druhý argument, keď konštatoval, že nie je splnená podmienka podľa § 185 písm. a) SSP, ktorá spočíva v tom, že by okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia hrozila závažná ujma, značná hospodárska škoda či finančná škoda, či závažná ujma na životnom prostredí, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok.

12. Krajský súd poukázal na to, že okamžitý výkon, ako i akékoľvek iné právne dôsledky právoplatného záverečného stanoviska sú v širšom zmysle predstavované vznikom odborného podkladu pre vydanie rozhodnutia o povolení činnosti. V užšom zmysle záverečné stanovisko predstavuje predpoklad pre podanie návrhu na začatie povoloňovacieho konania k navrhovanej činnosti alebo jej zmene vo variante odsúhlasenom príslušným orgánom v záverečnom stanovisku. Inak povedané, krajský súd dospel k záveru, že okamžitý výkon záverečného stanoviska je podkladom pre ďalšie správne konania, ktorých účastníkom môžu byť sťažovatelia. V okolnostiach daného prípadu je tento druhý argument krajského súdu rozhodný aj pre posúdenie toho, že jeho záver o zamietnutí návrhu sťažovateľov je ústavne konformný. Samotnému zásahu do životného prostredia sťažovateľov v ich životnom prostredí relatívne izolovanej chatovej oblasti musia predchádzať ďalšie správne konania, ktorých predmetom bude povolenie nimi namietaných a záverečným stanoviskom predpokladaných stavebných a iných zásahov. Sťažovatelia proti tomuto predkladajú argument najhoršie predstaviteľného scenára, teda že o týchto iných zásahoch sa rozhodne bez ich stanoviska predtým, ako bude rozhodnuté o ich správnej žalobe opomenutého účastníka. K tomu však treba uviesť, že sťažovatelia majú zachované svoje právne prostriedky, či už v rovine správnych konaní alebo správnych súdnych konaní, v ktorých môžu ďalej namietat' povolenie stavebných a iných činností, ktoré majú mať za následok zásah do ich základného práva na priaznivé životné prostredie, ktoré je v tomto prípade nepochybne tvorené i tým, že ich chatová oblasť sa nachádza v doteraz inak nedotknutom prostredí, do ktorého má byť zasiahnuté výstavbou cyklotrasy.

13. Preto ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet spojitosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces a základného práva na priaznivé životné prostredie. Námietky sťažovateľov neodôvodňujú prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, pretože sú zjavne neopodstatnené. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne

neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybnit' ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia. Tak je to aj v tomto prípade, preto ústavný súd sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2021

Robert Šorl
predseda senátu